Nota Reserves en Voorzieningen
gemeente Leudal 2023 - 2026

INHOUD

Voorwoord **3**

1. Inleiding **4**

2. Begrip reserves en voorzieningen **4**

3. Reserves en voorzieningen in de planning- en control cyclus **8**

4. Spelregels **9**

5. Beleidsuitgangspunten per 1-1-2023 ..... **11**

6. Weerstandsvermogen **12**

7. Slotbepalingen **13**

Bijlage 1: Overzicht reserves en voorzieningen

Voorwoord

In artikel 8 van de 'Financiële verordening gemeente Leudal 2018' is bepaald dat de nota reserves en voorzieningen éénmaal per raadsperiode geëvalueerd wordt en waar nodig herzien. De nieuwe raad is sinds maart geïnstalleerd, waardoor deze nota nu wordt voorgelegd. Hiermee wordt de raad in staat gesteld om voor de komende regeerperiode de werkwijze rondom reserves en voorziening te bepalen. In de tussenliggende jaren wordt middels de begroting en de jaarstukken het verloop van de reserves en voorzieningen toegelicht.

Doel van deze nota is het beleid van reserves en voorzieningen vast te leggen. Met deze nota reserves en voorzieningen stelt de raad kaders vast.

De voorliggende nota Reserves & Voorzieningen is bij uitstek een kaderstellend instrument voor de raad. Het doel van de nota is immers het bepalen van een kader voor de reserves en voorzieningen. Onderdeel van deze nota is om de bevoegdheid rondom reserves en voorzieningen aan te geven. De bevoegdheden van de raad zijn kaderstellend en controlerend.

Daarnaast is deze nota belangrijk, omdat de aanwezigheid van reserves en voorzieningen en de wijze waarop de gemeente daarmee wenst om te gaan, bepalend is voor de financiële positie van de gemeente.

De nu voorliggende nota is als volgt opgebouwd:

Het college gaat in op het doel, de vorming en besteding van de diverse reserves en voorzieningen. Bij de vorming van een bestemmingsreserve en voorziening worden een aantal vaste criteria gehanteerd.

Deze nieuwe, geactualiseerde nota sluit aan bij de huidige inzichten van de commissie Besluit Begroten Verantwoorden (BBV).

1. Inleiding

In deze notitie geven wij in het kort aan wat het verschil is tussen reserves en voorzieningen, waarom we ze hebben en met welke voorschriften wij op dit moment te maken hebben. Ook wordt uitgelegd hoe de relatie is met het weerstandsvermogen van de gemeente.

Wij hebben de indeling gemaakt op de geldende voorschriften voor de gemeentelijke (financiële) verantwoording (BBV).

Eén van de uitgangspunten van het financiële beleid van de gemeente Leudal is een hoge mate van transparantie van de planning & control documenten. Het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen draagt hieraan bij. Er worden financiële beleidsregels gehanteerd die helpen de financiële ruimte te bepalen en een solide financiële positie te bewaken. Daarbij is sprake van een gedegen beleid ten aanzien van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen.

De reserves en voorzieningen dienen op grond van het BBV te worden verdeeld in:
- ✓ Algemene reserve
- ✓ Bestemmingsreserves
- ✓ Voorzieningen

2. Begrip reserves en voorzieningen

Het wettelijk kader met betrekking tot reserves en voorzieningen wordt gevormd door artikel 42 tot en met 45 van het BBV. Daarnaast geeft de commissie BBV via notities, stellige uitspraken en richtlijnen nadere invulling aan dit kader.

2.1 Reserves

Reserves worden gerekend tot het eigen vermogen en ontstaan door de bestemming van overschotten op de jaarlijkse rekening of worden in de begroting planmatig tot reserve bestemd. De politiek is in principe vrij deze reserves te gebruiken, waarbij de doelbestemming ook mag worden aangepast.

In het BBV (artikel 42, 43 en 54) wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Zoals de naam al suggereert, hebben bestemmingsreserves een bepaalde bestemming. De algemene reserve kent geen speciale bestemming.

Op de balans wordt onderscheid gemaakt in:

a. Algemene reserve
   Dit zijn reserves waaraan geen (specifieke) bestemming is gegeven en deze worden vooral aangehouden als financiële buffer ten behoeve van dekking van algemene risico's (weerstandsvermogen). Zoals de naam reeds doet vermoeden heeft deze reserve een algemeen karakter en zijn de uit deze reserve beschikbare middelen vrij aanwendbaar.

b. Geblokkeerde reserve (Essent reserve)
   De term geblokkeerd houdt in dit geval in dat deze reserve niet zonder meer kan worden aangesproken. Deze reserve is gevormd om vervangingsinvesteringen voor infrastructurele werken met maatschappelijk nut en openbare verlichting te dekken.

c. Stille reserves
   Er is naast de algemene reserve en de bestemmingsreserve nog een derde type reserve mogelijk. De zogenoemde stille reserve. De gemeente dient (op grond van het BBV) activa te waarderen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Als de marktwaarde hoger is dan de balanswaarde is er sprake van een stille reserve.

d. Bestemmingsreserves
   Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad (vooraf) een bepaalde bestemming heeft gegeven. Deze zijn bewust ingesteld ter dekking van kosten gedaan voor een bepaald

doel en hebben daarmee een expliciet bestedingskarakter. Het BBV geeft geen exacte afbakening van mogelijke bestemmingen. Het gemeentebestuur is daar vrij in. Het is voor de raad mogelijk om een eenmaal gegeven bestemming te wijzigen. Om deze reden zijn bestemmingsreserves evenals de algemene reserve in principe vrij aanwendbaar.

De kenmerken van een bestemmingsreserve zijn:
- wordt gevormd door het resultaat van de jaarrekening of door een storting uit een andere reserve;
- is vrij besteedbaar door de gemeenteraad;
- maakt deel uit van het eigen vermogen van de gemeente.

Daarnaast hebben we de bestemmingsreserves binnen de gemeente Leudal onderverdeeld in twee categorieën.

- Dekkingsreserves
  De dekkingsreserves dienen ter dekking van de kapitaallasten van een specifiek onderwerp of project binnen de gemeente. Hierbij kan gedacht worden aan de afschrijvingslasten van een in het verleden gebouwd gemeenschapshuis. Wanneer de afschrijvingstermijn van het object is verstreken, is ook de reservewaarde nihil. Door deze methodiek worden kapitaallasten van objecten niet direct ten laste van de exploitatie gebracht.

- Overige bestemmingsreserves
  Deze reserves hebben een vooraf bepaalde bestemming, maar de definitieve invulling is nog onzeker. Voorbeeld hiervan is de egalisatiereserve gemeentefonds, waarbij de reserve bestemd is voor egalisatie van saldi uit het gemeentefonds. Echter is de hoogte niet zeker, waardoor een einddatum niet bepaald kan worden.

Een reserve kan tegelijkertijd een aantal functies vervullen:

a. Bufferfunctie/weerstandsvermogen:
   Deze reserves worden gebruikt voor het opvangen van risico's. Deze reserves vormen een buffer voor het opvangen van onverwachte tegenvallers. Deze reserves maken het mogelijk noodzakelijke financiële aanpassingen niet schoksgewijs te laten verlopen. Deze reserves vormen een buffer voor de in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen risico's. Belangrijkste voorbeeld is de algemene reserve.
   De minimale omvang van de algemene reserve wordt middels deze nota opgenomen, om de bufferfunctie ten opzichte van de risico's te borgen.

b. Inkomens- en financieringsfunctie:
   Reserves kunnen, wanneer zij in liquide vorm aanwezig zijn, rentedragend worden uitgezet bij een bankinstelling. Hierdoor worden rente inkomsten gegenereerd. Ook kan bij de financiering van kapitaaluitgaven gebruik worden gemaakt van reserves. Hierdoor kan bespaard worden op aan derden te betalen rentekosten.

c. Spaarfunctie en bestedingsfunctie:
   Door het hebben van een reserve wordt gespaard voor het doen van eenmalige uitgaven of wordt dekking gegeven voor de kapitaaluitgaven van een investering.
   Voorbeeld hiervan is de bestemmingsreserve BMV Roggel.

d. Egalisatiefunctie:
   Deze reserve wordt gebruikt om te voorkomen dat de jaarlijkse lasten sterk wisselen. Deze reserves kunnen worden gevormd om baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Pieken en dalen in de exploitatie kunnen zodoende worden vermeden.
   Voorbeeld hiervan is de (Egalisatie)reserve Gemeentefonds.

Naast inzicht in de omvang van het gemeentelijk vermogen is ook inzicht in de ontwikkeling hiervan van essentieel belang. De omvang en de ontwikkeling zeggen iets over het economisch potentieel. Immers, inzicht in deze beide aspecten bevordert het proces van bestuurlijke afweging.

2.2 Voorzieningen

Voorzieningen vormen een verplicht onderdeel van de balans. Ze behoren niet tot het eigen vermogen, maar tot het vreemd vermogen. Voorzieningen zijn getroffen voor toekomstige uitgaven en verwachte verliezen, waarvan de oorzaak zich nu al voordoet of zich reeds heeft voorgedaan. De oorzaak ligt dus in het verleden of het heden, maar de bijbehorende financiële verplichting in de toekomst. Voorzieningen dienen zo goed mogelijk te worden geraamd c.q. te worden ingeschat zodat deze dekkend zijn voor de achterliggende verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld. Om die reden is het van belang ze scherp te onderscheiden van reserves, die wel altijd tot het eigen vermogen behoren.

Doel van het treffen van voorzieningen is dat de gemeente in de toekomst kan voldoen aan financiële verplichtingen en dat duidelijk is wat voor invloed dat heeft op de financiële positie van de gemeente. Voorzieningen zijn een vorm van risicoafdekking. Als zich een onzekerheid in financieel opzicht voordoet en die onzekerheid is kwantificeerbaar, dan is de gemeente verplicht een voorziening te vormen. Hiervoor is een besluit van de raad nodig. Is de onzekerheid niet kwantificeerbaar, dan is het verplicht het te vermelden in de paragraaf weerstandsvermogen. Toevoegingen aan voorzieningen verlopen via de exploitatie en onttrekkingen aan voorzieningen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt.

Voorzieningen zijn op grond van het BBV (artikel 44, 45 en 55) naar beste inschatting dekkend voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld. Het is daarom niet toegestaan rente toe te rekenen aan voorzieningen. Ook kunnen voorzieningen normaliter niet negatief zijn. Dit betekent dat bij de instelling van de voorziening de noodzaak van de hoogte van de voorziening moet worden aangetoond. Wijzigingen in voorzieningen vloeien voort uit het (onderbouwd) op hoogte houden van de voorziening of wegens het gebruik (uitgaven) voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hierbij moet gedacht worden aan pensioen- en wachtgeldverplichtingen. De reden hiervoor is dat dergelijke verplichtingen reeds in de begroting en meerjarenraming zijn verwerkt.

Verplichtingen waarvan het bedrag toeneemt dienen wel als voorziening te worden opgenomen. Gedacht moet worden aan wachtgeldverplichtingen bij personele krimp. Ook verplichtingen als gevolg van afgetreden ambtsdragers vallen hieronder.
Bijvoorbeeld vertrekkende wethouders na nieuwe verkiezingen en nieuwe collegevorming.

De raad beslist over het instellen van een voorziening en bepaalt de kaders waarbinnen het college de bevoegdheid heeft om uitgaven te doen ten laste van de voorzieningen. De raad kan, bijvoorbeeld in het geval van onderhoudsvoorzieningen, dus kiezen voor een ander niveau van beleidsuitvoering. De gevolgen daarvan in de vorm van onttrekkingen of toevoegingen aan de voorzieningen zijn dus de financiële vertaling van de beleidskeuzes.

2.3 Verschil tussen bestemmingsreserves en voorzieningen

Een bestemmingsreserve maakt onderdeel uit van het eigen vermogen en wordt ingesteld door een besluit van de gemeenteraad. Een voorziening maakt onderdeel uit van het vreemd vermogen en is gevormd door het nemen van een last. Ook een voorziening wordt ingesteld door de raad. Een bestemmingsreserve is vrij besteedbaar in tegenstelling tot een voorziening.

In de onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen bestemmingsreserves en voorzieningen samengevat.

Omschrijving	**bestemmingsreserve**	**Voorziening**
Verantwoordelijkheid in het kader van nieuw beleid	De raad is bevoegd	De raad is bevoegd
Verantwoordelijkheid in het kader van bestaand beleid	De raad is bevoegd	Het college is bevoegd
Vorming door	Vooraf door de raad (raad heeft keuzemogelijkheid)	Achteraf door raad. Geen keuze voor raad door verplichtend karakter van voorzieningen (met uitzondering van voorzieningen in het kader van onderhoud)
Maakt onderdeel uit van	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Vrij besteedbaar?	Ja, raadsbesluit vereist	Nee, slechts voor betreffende doel aanwendbaar
Wijziging bestemming	Mogelijk na raadsbesluit	Niet mogelijk
Financiële onderbouwing	Niet verplicht, maar aan te raden	Verplicht
Stortingen	Resultaat bestemmend. Raadsbesluit is vereist. Het resultaat van de baten en lasten leidt tot een storting respectievelijk onttrekking aan de reserve.	Resultaat bepalend. De storting in een voorziening is een last voor de begroting en komt direct ten laste van de exploitatie (dus in reguliere begroting en jaarrekening).
Onttrekkingen	Resultaatbestemming (raadsbesluit vereist) Directe onttrekking (via exploitatie) is niet toegestaan.	Worden direct in mindering gebracht op de voorziening. Directe onttrekking is verplicht.
Indeling	✓ Algemene reserves ✓ Bestemmingsreserves	Voorzieningen voor: ✓ Verplichtingen, verliezen en risico's ✓ Egalisatie van kosten ✓ Bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven. ✓ Bijdragen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Rentetoerekening
Over het bijschrijven van rente aan reserves en voorziening staat in het BBV dat rentetoevoegingen aan voorzieningen *niet* zijn toegestaan (artikel 45), omdat voorzieningen naar beste schatting dekkend dienen te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Toevoegingen mogen alleen zijn gebaseerd op de tijdige opbouw van de noodzakelijke omvang van de voorziening. Voor bepaalde voorzieningen wordt soms, bijvoorbeeld door het Rijk, een verplichte toevoeging, gelijk aan de rentevoet opgelegd. Een dergelijke toevoeging wordt niet gezien als een rentetoevoeging, maar als een toevoeging om de voorziening op de juiste hoogte te houden. Voor reserves geldt dat rentetoevoeging *wel* is toegestaan, echter de Commissie BBV adviseert geen rente over het eigen vermogen te berekenen. De reden hiervan is met name gelegen in het feit dat op deze wijze de exploitatie onnodig wordt belast. Daarnaast komt dit niet ten goede aan het verlangde inzicht, eenvoud en transparantie van de financiële gegevens. Binnen de gemeente Leudal wordt geen rente toegerekend aan de reserves.

3. Reserves en voorzieningen in de planning- en control cyclus

De reserves en voorzieningen maken onderdeel uit van de jaarlijkse Planning- en Control cyclus. Hierna zal per planning- en control instrument worden aangegeven wat de rol van de reserves en voorzieningen is.

Programmabegroting: in de programmabegroting wordt inzicht gegeven in de stand en de mutaties van de reserves en voorzieningen.

Raadsrapportages: in de raadsrapportages worden afwijkingen ten opzichte van de begrote mutaties van de reserves en voorzieningen gemeld. Hierover wordt een expliciet raadsbesluit gevraagd.

Jaarrekening: in de jaarrekening worden de mutaties van de reserves en voorzieningen van het verslagjaar toegelicht. De voorzieningen zijn onderwerp van de jaarlijkse controle door de accountant.

4. Spelregels

Er dient een duidelijke en overzichtelijke indeling te zijn van de reserves en voorzieningen. Dit betekent onder andere dat het aantal reserves en voorzieningen beperkt blijft tot de hoogst noodzakelijke. Reserves en voorzieningen dienen onderbouwd te worden. Zo dient per reserve en voorziening de doelstelling helder te zijn, en daar waar mogelijk de noodzakelijke omvang en looptijd aangegeven te worden alsmede de wijze (en omvang) van stortingen en beschikkingen vastgelegd te worden.

4.1 Bestemmingsreserves en voorzieningen (instellingscriteria/uitgangspunten)
Indien zich de noodzaak voordoet een nieuwe reserve/voorziening in te stellen, gebeurt dit bij besluit van de gemeenteraad. Het budgetrecht ligt namelijk bij de gemeenteraad. In het raadsbesluit dienen in ieder geval de volgende bestanddelen opgenomen te worden:

- ✓ het doel (aard en reden) waarvoor de reserve wordt gevormd;
- ✓ historische achtergrond (het motief voor instelling en de voeding);
- ✓ soort;
- ✓ looptijd ofwel maximale duur (start- en einddatum van de reserve);
- ✓ de gewenste of noodzakelijke minimale omvang en/of maximale hoogte (benodigde minimaal/maximaal peil);
- ✓ de omvang en de wijze van stortingen of onttrekkingen (structureel of incidenteel);
- ✓ de ontwikkelingsplanning.
- ✓ Algemene opmerkingen

Hierna volgt een toelichting van de bovengenoemde variabelen. Voor het gemak moet overal waar reserve geschreven is, reserve/voorziening gelezen worden, tenzij nadrukkelijk iets anders is vermeld.

1. Doel (aard en reden)
   Hieronder beschrijven we kort en bondig het doel van de reserve/voorziening. Deze omschrijving sluit aan bij de toelichting op de balans, als onderdeel van de jaarrekening. Buiten de Algemene Reserve heeft elke reserve/voorziening een bepaald doel of bestemming.
2. Historische achtergrond
   Bij de historische achtergrond geven we zo nodig aan hoe de reserve/voorziening is ontstaan en/of geven we overige van belang zijnde aanvullende informatie.
3. Soort
   Hier geven wij aan of het gaat om een:
   a. Algemene reserve
   b. Bestemmingsreserve
   c. Voorziening
   Bij 'soort' is ook aangegeven of het gaat om een structurele dan wel om een incidentele reserve. Veel bestemmingsreserves zijn incidenteel.
4. Looptijd
   Vaststelling van de duur van een reserve/voorziening bevordert de beheersbaarheid. Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk is aangegeven zijn er incidentele reserves maar ook structurele (oneindige) reserves. Een bestemmingsreserve kan beter worden gelimiteerd in looptijd.
5. Benodigd minimaal/maximaal peil
   Het aangeven van een bodem en plafond van een reserve voorkomt dat een reserve ontoereikend of meer dan toereikend is. Het is echter niet eenvoudig dit per reserve/ voorziening aan te geven. Daar waar mogelijk zijn normbedragen aangegeven.
6. Stortingen
   De stortingen formuleren we zoveel mogelijk voorwaardelijk.
7. Onttrekkingen
   De onttrekkingen formuleren we zoveel mogelijk voorwaardelijk.
8. Ontwikkelingsplanning
   Afhankelijk van verwachte resultaten.
9. Algemene opmerkingen
   Hier bespreken wij in het kort enkele zaken over de reserve. Daarbij kan gedacht worden aan verleende mandaten aan het college voor onttrekken uit de reserve.

Mutaties reserves: toevoegingen en onttrekkingen
In de begroting wordt een zo reëel mogelijk beeld gegeven van de toevoegingen en aanwendingen van de reserves in een bepaald jaar. Nieuwe toevoegingen en aanwendingen worden (tussentijds) in principe alleen via een raadsvoorstel of raadsrapportage tot stand gebracht. Toevoegingen c.q. aanwending van reserves gebeurt altijd bij besluit van de gemeenteraad.

Toevoegingen
- ✓ Toevoegingen aan reserves worden door de raad goedgekeurd via het vaststellen van de begroting/rekening of middels een van de raadsrapportages.
- ✓ Toevoegingen in de rekening worden aan elk van de reserves verwerkt tot maximaal het bedrag dat via de begroting door de raad is goedgekeurd. Daarboven is een raadsbesluit vereist.

Onttrekkingen
- ✓ Onttrekkingen aan reserves vinden plaats na besluit van de raad via het vaststellen van de begroting/rekening of middels een van de raadsrapportages
- ✓ Onttrekkingen in de rekening worden aan elk van de reserves verwerkt tot maximaal het bedrag dat via de begroting door de raad is goedgekeurd. Daarboven is een raadsbesluit vereist.
- ✓ Onttrekkingen mogen niet tot gevolg hebben dat een reserve negatief wordt.
- ✓ Onttrekkingen uit reserves ten gunste van de exploitatie zijn gelijk aan de bijbehorende werkelijke lasten.

Mutaties voorzieningen: toevoegingen en aanwendingen
Zoals al is vermeld, dient een voorziening de omvang te hebben van de betreffende verplichting (of risico). De voeding van de voorzieningen vindt plaats via de exploitatie, maar de aanwendingen geschieden rechtstreeks ten laste van de voorziening. Vanuit dit startpunt is duidelijk dat ook toevoegingen aan voorzieningen een besluit van de gemeenteraad vereisen (normaal gesproken via de begroting of een wijziging daarop).

Toevoegingen
De omvang van voorzieningen dienen toereikend te zijn voor verplichtingen en risico's, daarom mogen ze niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze gevormd zijn. Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden afgestemd op de door de gemeenteraad bepaalde kaders opgenomen in bijvoorbeeld de beheer- en onderhoudsplannen. Indien een voorziening een omvang heeft bereikt die hoger is dan het noodzakelijk niveau, valt het meerdere vrij ten gunste van de exploitatie. Bij tekorten dienen de voorzieningen te worden aangevuld. De mutaties in voorzieningen zijn resultaat bepalend en worden rechtstreeks in de jaarrekening verwerkt. Wordt een voorziening alleen voor prijscompensatie geactualiseerd dan is het gemiddeld inflatiepercentage van toepassing.

4.2 Geblokkeerde reserve
De gemeente bezat in het verleden aandelen of andere financiële belangen in Essent. In de tijd is deze rol veranderd en zijn aandelen verkocht c.q. is het financieel belang anders komen te liggen. In de raadsvergadering van 15 december 2009 is ingestemd tot het vormen van een nieuwe reserve 'Reserve boekwinst Essent verkoop'. Deze reserve is ontstaan uit de boekwinst bij de verkoop van de aandelen Essent.

Bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen in 2019 heeft de raad besloten om de reserve Essentgelden vanaf het jaar 2023 om te zetten naar een geblokkeerde reserve met een minimum van € 20.000.000. Het minimum van deze reserve kan worden opgeheven door een raadsbesluit, waarbij de reserve kan worden ingezet. Het meest recente voorbeeld hiervan is de vorming van een reserve ten aanzien van de mogelijke boekverliezen van de pilotpanden vastgoed.

5. Beleidsuitgangspunten per 1-1-2023

Als sluitstuk van deze notitie worden hier de beleidsuitgangspunten met betrekking tot de reserves en voorzieningen geformuleerd. Deze uitgangspunten zijn ingegeven door de reeds bestaande uitgangspunten, de aangepaste regelgeving van het BBV en, waar de wetgeving dit toelaat, het beleid van de gemeente Leudal zelf.

Richtlijn	Beschrijving
1	Instellen van reserves, wijzigingen hiervan en stortingen en onttrekkingen aan reserves vindt expliciet plaats door de raad.
2	In het raadsvoorstel en -besluit tot instelling van een bestemmingsreserve dient de naam, doel, minimaal en maximaal bedrag, omvang en wijze van stortingen en onttrekkingen, de startdatum en, indien van toepassing, de einddatum te worden vermeld.
3	Voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten is, dienen voorzieningen te worden gevormd. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar niveau.
4	Voor op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten, dienen voorzieningen te worden gevormd.
5	Een bestemmingsreserve mag uitsluitend worden aangewend voor het doel waarvoor deze is gevormd, tenzij de raad een andere bestemming heeft aangegeven.
6	Een bestemmingsreserve komt te vervallen zodra de looptijd is verstreken of de doelstelling waarvoor deze reserve werd ingesteld is gerealiseerd.
7	Toevoegingen aan reserves en voorzieningen worden gekoppeld aan de benodigde middelen voor het realiseren van de doelstelling (eventuele noodzakelijkheid plafond- en/of bodembedrag).
8	Samenvoeging van reserves en/of voorzieningen is toegestaan mits de bestemmingen gelijksoortig zijn en onder voorwaarde van een instemmend raadsbesluit.
9	Jaarlijks wordt in de Begroting, Kadernota en Jaarrekening inzicht verstrekt in de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen.
10	In de Begroting wordt jaarlijks een overzicht opgenomen waaruit de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in meerjarenperspectief blijkt.
11	De nog niet bestede middelen, verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, komen onder de overlopende passiva op de balans.
12	De nog niet bestede middelen, verkregen van derden, niet zijnde Europese en Nederlandse overheidslichamen, worden tot de voorzieningen gerekend.
13	Op advies van de Commissie BBV wordt geen rente over het Eigen vermogen berekend. Dit in verband met het onnodig belasten van de exploitatie en het gewenste inzicht, eenvoud en transparantie.
14	Ten behoeve van het overhevelen van nog niet uitgegeven budgetten naar een volgend jaar is de 'Gecommitteerde reserve' gevormd. De raad zal overheveling van budgetten formeel bekrachtigen bij behandeling van de Jaarrekening.
15	Rentetoevoeging aan bestemmingsreserves en voorzieningen vindt niet plaats.

6. Weerstandsvermogen

Voor wat betreft de reserves ligt er een nadrukkelijke relatie met het weerstandsvermogen en het risicoprofiel van onze gemeente.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen (wendbaarheid) om haar taken te kunnen continueren en waarin de gemeente niet op een andere wijze (verzekering/voorziening) kan voorzien. Het bestaat uit twee componenten, de risico's en de weerstandscapaciteit. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing in de begroting en de jaarstukken wordt jaarlijks inzicht gegeven in de omvang van de weerstandscapaciteit en het solvabiliteitsratio.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente Leudal beschikt of kan beschikken om tegenvallers te dekken zonder dat de begroting direct aangepast hoeft te worden. Omdat voorzieningen vreemd vermogen zijn, behoren deze niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van het bestaande beleid. Binnen de gemeente Leudal bestaat de incidentele weerstandscapaciteit uit de algemene reserve en het incidentele begrotingssaldo.

Structurele weerstandscapaciteit wordt gevormd door de middelen die permanent kunnen worden ingezet om (mogelijke) tegenvallers in de lopende exploitatie te dekken, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van programma's. Binnen de gemeente Leudal bestaat de structurele weerstandscapaciteit uit de resterende belastingcapaciteit, de in de begroting opgenomen raming voor onvoorziene uitgaven en het structurele begrotingssaldo.

Benodigde weerstandscapaciteit
De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële capaciteit die nodig is om risico's te dekken die voortvloeien uit de risico analyse.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:
- ✓ de kwaliteit en volledigheid van de risico-inventarisatie;
- ✓ de verwachte risicokans;
- ✓ de verwachte risico omvang;
- ✓ de risicobereidheid of acceptatiehouding bij het afdekken van risico's;
- ✓ de mate waarin risico's zijn afgedekt door de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC);
- ✓ het zekerheidspercentage bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

De basis hiervoor is beschreven in de nota risicomanagement van de gemeente Leudal.

Weerstandsvermogen en solvabiliteitsratio
Het weerstandsvermogen is een getal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit getal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Binnen de gemeente Leudal wordt zowel het incidentele als het structurele weerstandsvermorgen berekend.

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Doorgaans wordt onderstaande waardering aangehouden voor het beoordelen van het weerstandsvermogen.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

In Leudal is de afgelopen jaren de norm gehanteerd om minimaal aan C te voldoen. Er zijn geen argumenten om deze waardering bij te stellen.

Financiële positie
De aanwezigheid van reserves en voorzieningen en de wijze waarop de gemeente daarmee wenst om te gaan, is niet alleen bepalend voor het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit, het is ook bepalend voor de financiële positie van de gemeente Leudal. Omdat de gemeente Leudal periodiek inzicht wenst te hebben in haar financiële positie stelt zij voor naast de weerstandsratio ook de solvabiliteitsratio te hanteren als criterium voor de beoordeling van haar financiële positie.

Solvabiliteit is in het algemeen gedefinieerd als de mate waarin een organisatie in staat is op lange termijn te voldoen aan haar financiële verplichtingen. Meestal wordt hiervoor de verhouding eigen vermogen tot het totaalvermogen genomen. Ook hierbij

Waardering	Percentage	Betekenis
A	>50%	Goed
B	>20 < 50%	Voldoende
C	< 20%	Onvoldoende

Het streven is om de solvabiliteitsratio minimaal bovenin categorie B te hebben op circa 40%.

7. Slotbepalingen

Citeertitel
Deze nota wordt aangehaald als de Nota Reserves en Voorzieningen gemeente Leudal 2023 - 2026.

Wijziging van de nota
Indien wet- en regelgeving of andersoortige omstandigheden dit vereisen, wordt deze nota opnieuw beoordeeld op toepasbaarheid en actualiteit en waar nodig geactualiseerd. Om deze nota van karakter niet te statisch te laten zijn, zal na raadsbesluiten die van invloed zijn op deze materie het overzicht van reserves en voorzieningen worden bijgewerkt.

Inwerkingtreding
Deze nota treedt in werking vanaf 1 januari 2023.